

กรมประชาสัมพันธ์
PRD
THE GOVERNMENT PUBLIC RELATIONS DEPARTMENT

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี กรมประชาสัมพันธ์

ที่อยู่ 352 ม.6 ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี 94000

Page : Facebook สวท.ปัตตานี NEWS โทร. 0-7346-0064

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) หรือโรคกลัวน้ำ

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) หรือโรคกลัวน้ำ คือ โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะฝังตัวที่ระบบประสาทและแพร่กระจายไปยังสมอง โขสันหลัง จนทำให้เกิดความผิดปกติกับร่างกายได้ รุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต พะหะโรคพิษสุนัขบ้า สุนัข แมว สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น ๆ เช่น ลิง กระรอก กระต่าย หรือหนู สามารถติดเชื่อพิษสุนัขบ้าได้ วิธีสังเกตอาการ

- **แบบก้าวร้าว** สัตว์จะแสดงอาการดุร้าย โส่กัดคน สัตว์อื่น ๆ หรือทุกอย่างที่ขวางหน้า อาการนี้จะอยู่เพียง 2-3 วันเท่านั้น จากนั้นจะเริ่มเซื่องซึม เป็นอัมพาต และเสียชีวิต

- **แบบเซื่องซึม** สัตว์จะไม่มีอาการดุร้าย แต่จะขำขึ้นไปที่แสดงอาการอ่อนเพลีย ไม่อยากอาหาร จะอ้าปากไม่ยอมหุบ และลิ้นจะเริ่มเป็นสีแดงคล้ำ

หากมีอาการอย่างน้อย 2-3 อาการ ให้สงสัยว่าสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า

คนติดเชื่อพิษสุนัขบ้าได้ไหม? ได้ หากถูกสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด ข่วน หรือน้ำลาย เลือดของสัตว์สัมผัสผิวหนังที่มีแผล เข้าหู ตา จมูก ปาก

อาการคล้ายกับสัตว์ **อาการระยะแรก** : เริ่มมีไข้ อ่อนแรง คลื่นไส้ อาเจียน อารมณ์แปรปรวน ถ้าหากถูกกัดจะคันและรู้สึกขาบริเวณแผล **อาการระยะที่ 2** : เริ่มกลัวน้ำ กินน้ำลำบาก อาจมีการพ่นน้ำลายออกมา อีไม่ชอบแสงสว่าง เสียงดัง รุนแรง คืออาการไม่ยอมเข้าใกล้คนอื่น ส่งผลถึงระบบประสาทจนเกิดอาการคลุ้มคลั่ง อาละวาดได้ และทำให้เกิดอัมพาตในที่สุด **อาการระยะที่ 3** : ไม่รู้สึกตัวและโคม่า

นอกจากนั้น สัตวแพทย์ จุฬาฯ จะไขทุกข้อควรรู้ “พิษสุนัขบ้า” รณรงค์กลุ่มเสี่ยงฉีดวัคซีน ป้องกันโรคติดต่อถึงตาย สัตวแพทย์ จุฬาฯ ร่วมรณรงค์วันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก 28 กันยายน ให้ความรู้ สร้างความตระหนักพิษภัยโรคพิษสุนัขบ้า จัดกิจกรรมฉีดวัคซีนให้สุนัข สัตวแพทย์จิตอาสา ที่ลงชุมชน ย้ำคนกลุ่มเสี่ยงควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำ โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่ออันตรายถึงชีวิต เรียกว่าเป็นโรคที่ติดแล้วเสียชีวิตเกือบทุกราย ดังนั้น การป้องกันจึงเป็นการรักษาโรคที่ดีที่สุดในปัจจุบัน องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้ทุกวันที่ 28 กันยายนของทุกปีเป็นวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก (World Rabies Day) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตระหนักถึงความรุนแรงและอันตรายของโรคพิษสุนัขบ้า รวมทั้งเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไป

“โรคโควิด-19 ที่อันตรายถึงชีวิตแล้ว โรคพิษสุนัขบ้าก็เป็นโรคที่อันตรายไม่แพ้กัน ถ้าทิ้งไว้จนเกิดอาการแล้วก็เสียชีวิตค่อนข้างแน่ แต่ถ้าได้รับการรักษาตั้งแต่แรกรับเชื้อก็มีทางรอด และที่สำคัญ โรคนี้ป้องกันได้” ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ ดร.ทิลดิษฐ์ รุ่งเรืองกิจไกร คณะสัตวแพทยศาสตร์

กรมประชาสัมพันธ์
PRD
THE GOVERNMENT PUBLIC RELATIONS DEPARTMENT

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี กรมประชาสัมพันธ์

ที่อยู่ 352 ม.6 ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี 94000

Page : Facebook สวท.ปัตตานี NEWS โทร. 0-7346-0064

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกล่าวย้าพร้อมเผยถึงโครงการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแก่นิสิต สัตวแพทย์ จัดโดยชมรมต่อต้านโรคพิษสุนัขบ้า คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

“เป็นประจำทุกปีดำเนินโครงการเป็น 2 กลุ่มหลักคือ 1.ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับนิสิต สัตวแพทย์ ซึ่งจะต้องศึกษาภาคปฏิบัติการและมีการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดกับสุนัขและแมว และ 2. กิจกรรมค่ายรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งนิสิตที่เข้าร่วมจะต้องได้รับการฝึกฝนเพิ่มทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพสัตวแพทย์ ทั้งเป็นการปลูกฝังให้นิสิตตระหนักถึงการเรียนรู้ในการทำหน้าที่จิตอาสาฉีดวัคซีนให้สุนัขและแมวในชุมชน รวมถึงให้ความรู้และข้อมูลที่จะช่วยลดความเสี่ยงการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนอีกด้วย” ผศ.น.สพ.ดร.ทิลดิษฐ์ อธิบายกิจกรรมและเป้าหมายโครงการ ซึ่งแม้การฉีดวัคซีนจะเน้นให้กับนิสิต แต่ก็ต้องการส่งสารไปถึงบุคคลกลุ่มเสี่ยง อาทิ ผู้ที่ต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับสัตว์ ผู้ดูแลฟาร์มสุนัขและแมว รวมถึงผู้ปฏิบัติงานด้านการอาบน้ำตัดขนสัตว์ (อาจหมายรวมถึงบุรุษไปรษณีย์และพนักงานส่งเอกสาร) ฯลฯ ให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำด้วย

นอกจากนี้ ชมรมต่อต้านโรคพิษสุนัขบ้า และคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ก็ยังเป็นหน่วยงานให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ทั้งการป้องกัน และวิธีการปฏิบัติตนหากถูกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยเฉพาะสุนัขและแมวกัดหรือข่วน เป็นต้น ทั้งนี้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ รวมถึงเพจเฟซบุ๊กของชมรมต่อต้านโรคพิษสุนัขบ้า Facebook: CURabies club โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือเพื่อให้ประเทศไทยปลอดจากผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้าคืออะไร โรคพิษสุนัขบ้าหรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า Rabies เป็นโรคติดเชื้อทางระบบประสาท ที่เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส (Rabies virus) ที่สามารถก่อให้เกิดโรคได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นสุนัข แมว โค กระบือ หมู หนู กระต่าย ค้างคาว แพะ แต่ที่เรียกติดปากว่า “พิษสุนัขบ้า” เพราะพบโรคนี้ครั้งแรกในสุนัข และจากสถิติพบว่ากว่าร้อยละ 95 ของผู้เสียชีวิตจากโรคนี้ในประเทศไทยเกิดจากสุนัข รองลงมาคือแมว เชื้อไวรัส Rabies ติดต่อเข้าสู่คนได้เมื่อถูกสุนัขหรือแมวที่มีเชื้อปะปนในน้ำลายกัด ข่วน หรือเลีย โดยเชื้อจะเข้าทางบาดแผล รวมถึงเยื่อเมือก เช่น ช่องปาก จมูกหรือตาได้ด้วย อย่างไรก็ตามเคยพบกรณี ผู้ติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าจากการบริโภคเนื้อดิบที่มาจากโค กระบือที่ติดโรคพิษสุนัขบ้าอีกด้วย

อาการในสัตว์ อาการของสุนัขที่ติดโรคพิษสุนัขบ้ามี 3 ระยะด้วยกัน ซึ่งหากพบในระยะแรกยังพอรักษาได้ แต่หากการดำเนินโรคไปถึงระยะที่ 2 และ 3 แล้ว เทรียมใจบอกลากันได้เลย **ระยะที่ 1** อารมณ์อุปนิสัยของสัตว์เปลี่ยนไปจากเดิมไม่ว่าจะเป็นความก้าวร้าวหรือเชื่องซึม **ระยะที่ 2** เริ่มมีอาการทางประสาท หงุดหงิด กระวนกระวาย ทรงตัวไม่ได้ แสดงอาการแปลกๆ เช่น มีความพยายามกัดไม่เลือก ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของ เริ่มมีอาการอัมพาตบางส่วนของร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อคอและกล่องเสียง สังเกตได้ว่ามีลักษณะลิ้นห้อย น้ำลายไหล กลืนน้ำและอาหารไม่ได้ **ระยะที่ 3** หรือระยะสุดท้าย จะเกิดการอัมพาตทั้ง

ตัวอย่างรวดเร็ว และเสียชีวิตในที่สุด จากการอัมพาตของระบบประสาทและทางเดินหายใจ ระบบหายใจล้มเหลว รวมระยะเวลาเริ่มแสดงอาการจนตายประมาณ 10 วันเท่านั้น

จริงหรือ? สัตว์ที่เป็นโรคนี้อาจกลัมน้ำตามชื่อ “โรคกลัมน้ำ” เรื่องนี้เป็นความเข้าใจผิดเนื่องจากในอดีตอาจสังเกตเห็นสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ามีอาการ กลัมน้ำ คือร้องและแสดงการทรมานทรมานเวลากินน้ำ จึงเรียกว่าเป็นโรคกลัมน้ำ แต่แท้ที่จริงแล้ว สัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าไม่ได้กลัมน้ำ แต่ไม่สามารถกลืนน้ำหรืออาหารได้ เนื่องจากการอัมพาตของกล้ามเนื้อคอ กล้องเสียง และหลอดอาหาร ทำให้เมื่อกินจะสำลักและเจ็บปวดมาก จึงมีอาการเหมือนกลัมน้ำ

มีวิธีปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่อถูกสุนัข-แมวกัดหรือข่วน เมื่อถูกสุนัขหรือแมวกัดหรือข่วน ไม่ว่าจะสุนัขที่กัดเรานั้นจะเป็นสุนัขที่เรา “เลี้ยงเอง” “ของคนอื่น” หรือ “ไม่มีเจ้าของ” (สุนัขจรจัด) ก็ตาม ให้จำหลักการให้ขึ้นใจเลยว่า “ล้างแผล ใส่ยา ชังหมา หามอม” โดยรีบล้างแผลด้วยน้ำสะอาดและสบู่ เพื่อขจัดน้ำลายที่อาจมีเชื้อปะปนจากนั้น ใส่ยาฆ่าเชื้อ ซึ่งอาจเป็นทิงเจอร์ไอโอดีนหรือเบตาดีนก็ได้ หากเป็นสัตว์ที่ไม่รู้จักหรือแม้แต่สัตว์เลี้ยงที่ฉีดพิษสุนัขบ้าแล้วก็อย่าเพิ่งวางใจ ให้ขังหรือกักบริเวณสัตว์ไว้เพื่อเฝ้าดูอาการประมาณ 2 สัปดาห์ หากสัตว์มีอาการผิดปกติหรือเสียชีวิตให้รีบแจ้งแพทย์ผู้รักษา เมื่อใส่ยาแล้วให้รีบไปพบแพทย์โดยด่วนเพื่อฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าและป้องกันบาดทะยัก ในกรณีที่ถูกสัตว์กัดเป็นแผลใหญ่และลึก หรือเป็นบริเวณที่มีเส้นเลือดหล่อเลี้ยงอยู่จำนวนมาก เช่น บริเวณใบหน้าหรือใกล้สมอง แพทย์อาจจะพิจารณาฉีดอิมมูโนโกลบูลินเพื่อทำลายเชื้อไวรัสบริเวณบาดแผลให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แม้โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคอันตรายถึงตาย แต่ถ้าพบแพทย์โดยเร็วก็รอดได้

การรักษาโรคพิษสุนัขบ้า ในอดีตเราอาจเคยผวาเพราะได้ยินว่าวิธีการรักษาโรคพิษสุนัขบ้าที่จะต้องถูกฉีดวัคซีนรอบสะดือถึง 21 เข็ม ในปัจจุบัน การรักษาเป็นการฉีดวัคซีนเพียง 4-5 เข็มเท่านั้น (ในวันที่ 0, 3, 7 และ 28) และไม่ต้องฉีดรอบสะดืออีกด้วย ทั้งนี้โปรแกรมการฉีดเข้ากล้ามเนื้อหรือเข้าผิวหนัง รวมถึงต้องฉีดอิมมูโนโกลบูลินหรือไม่นั้น จะอยู่ภายใต้ดุลยพินิจของแพทย์ ฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้าได้เมื่อไหร่ การป้องกันที่ดีที่สุดคือการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า โดยเจ้าของสัตว์เลี้ยงควรพาสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าเป็นประจำปีที่สัตว์แพทย์นัดโดยฉีดได้ตั้งแต่สุนัขและแมวอายุที่มีอายุ 3 เดือนขึ้นไป และมีการกระตุ้นซ้ำเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ผู้ที่มีความจำเป็นต้องสัมผัสเป็นประจำหรือผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการถูกกัด อาทิ สัตวแพทย์ช่างตัดขนและอาบน้ำสัตว์ผู้ดูแลฟาร์มสัตว์และบุคคลที่ต้องใกล้ชิดกับสัตว์เป็นประจำ (อาจรวมถึงหลายอาชีพที่มีความเสี่ยงต่อการถูกกัด เช่นบุรุษไปรษณีย์ หรือผู้ส่งเอกสารตามบ้าน) ก็ควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเช่นเดียวกัน (แต่เป็นคนละชนิดกับที่ให้ในสัตว์เลี้ยง)

รับวัคซีนพิษสุนัขบ้าในช่วงโควิด-19 ได้หรือไม่ การรับวัคซีนพิษสุนัขบ้าในกรณีถูกสุนัขกัด ในช่วงที่มีการนัดหมายฉีดวัคซีนโควิด-19 นั้นเป็นเรื่องที่สามารถทำคู่ขนานกันไปได้โดยไม่จำเป็นต้องเว้นระยะเวลา

กรมประชาสัมพันธ์
PRD
THE GOVERNMENT PUBLIC RELATIONS DEPARTMENT

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี กรมประชาสัมพันธ์

ที่อยู่ 352 ม.6 ถ.ปากน้ำ ต.รูสะมิแล อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี 94000

Page : Facebook สวท.ปัตตานี NEWS โทร. 0-7346-0064

เพียงแต่ให้ฉีดคนละจุดกันเท่านั้น เนื่องจากเป็นโรคที่อันตรายถึงชีวิตทั้งคู่ ดังนั้น หากจำเป็นต้องฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า ก็ไม่ต้องกังวลว่าจะมีผลกับวัคซีนโควิด-19 แต่อย่างไร ผศ.น.สพ.ดร.ทิลดิสร์ กล่าวเตือนทั้งทำว่า “ระมัดระวังและป้องกันตัวจากโควิด-19 แล้ว ก็อย่าลืมป้องกันตัวจากโรคพิษสุนัขบ้าด้วย เพราะเป็นโรคที่อันตรายเช่นกัน”

สถิติของผู้ที่เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าในปี 2561 มีสูงถึง 18 ราย มีจำนวนสัตว์ติดเชื้อที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้าสูงถึง 1,476 ตัวอย่างซึ่งสูงสุดในรอบ 10 ปีเลยทีเดียว แต่ในปี 2563 พบผู้เสียชีวิตลดลงเหลือเพียง 3 ราย มีจำนวนสัตว์ติดเชื้อ 236 ตัวอย่าง ซึ่งในปีนี้ข้อมูลถึงเดือนสิงหาคม 2564 มีจำนวนผู้เสียชีวิตจากพิษสุนัขบ้า 3 รายและมีจำนวนสัตว์ติดเชื้อ 128 ตัวอย่าง ซึ่งคาดอัตราการติดเชื้อที่น้อยลงนี้ อาจเป็นผลจากการที่ผู้คนกักตัวอยู่ที่บ้าน ไม่ค่อยออกไปพบเจอสัตว์ที่อาจจะเป็นโรค อย่างไรก็ตาม การรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชนเข้าใจวิธีการป้องกันและรักษาโรคพิษสุนัขบ้าเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อรักษาชีวิตสัตว์และผู้คนจากโรคร้ายที่คงยังไม่หมดไปจากประเทศไทยง่ายๆ เนื่องจากสุนัขจรจัด (ซึ่งเป็นสัตว์นำโรคหลัก) ในประเทศไทยยังมีจำนวนมาก การควบคุมการประชากรสุนัขจรจัด รวมถึงการ ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสุนัขจรจัดที่ระวางและหวาดกลัวคนนั้นก็ทำได้ยาก นอกจากนี้ หลายจังหวัดก็ยังมีพื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งหลบซ่อนของสุนัขจรจัดได้ อีกทั้งพรมแดนของประเทศไทยนั้นติดต่อกับหลายประเทศ ดังนั้น แนวทางการควบคุมการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าจึงไม่ประสบความสำเร็จได้โดยลำพัง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือในระดับภูมิภาคอีกด้วย

หากโดนสุนัขกัดต้องทำอะไร? ล้างแผลด้วยน้ำสะอาดหรือสบู่ทันที เช็ดแผลด้วยแอลกอฮอล์ เบตาดีน หรือน้ำเกลือ เพื่อฆ่าเชื้อ รีบพบแพทย์เพื่อฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและวัคซีนป้องกันบาดทะยัก ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประกันสังคม www.sso.go.th หรือ โทร.สายด่วน 1506 ตลอด 24 ชั่วโมง

ผู้จัดทำ/เรียบเรียง : นางสาวณัฐนันท์ คงทน / นสม.ชก

หน่วยงาน : ฝ่ายข่าวและรายการ สวท.ปัตตานี

แหล่งที่มา : ข่าวจริงประเทศไทย <https://shorturl.asia/sdcRp/>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <https://shorturl.asia/RhSrG>